

ŠALČININKŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS VISUOMENĖS SVEIKATOS BIURO 2021 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

1. BENDROJI DALIS

1.1. Šalčininkų rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras (toliau Biuras) yra savivaldybės biudžetinė įstaiga. Biuro veiklos tikslas – rūpintis Šalčininkų rajono savivaldybės gyventojų sveikata, vykdyti savivaldybės teritorijoje Lietuvos Respublikos įstatymais ir kitais teisės aktais reglamentuojamą savivaldybių visuomenės sveikatos priežiūrą, siekiant mažinti gyventojų sergamumą ir mirtingumą, gerinti gyvenimo kokybę, teikiant kokybiškas visuomenės sveikatos priežiūros paslaugas.

1.2. Išskiriamos trys pagrindinės Biuro funkcijos: visuomenės sveikatos stiprinimas, apimant vaikų ir jaunimo sveikatos stiprinimą, ilgalaikių neigiamų COVID-19 pandemijos pasekmių visuomenės psichikos sveikatai mažinimas bei visuomenės sveikatos stebėseną.

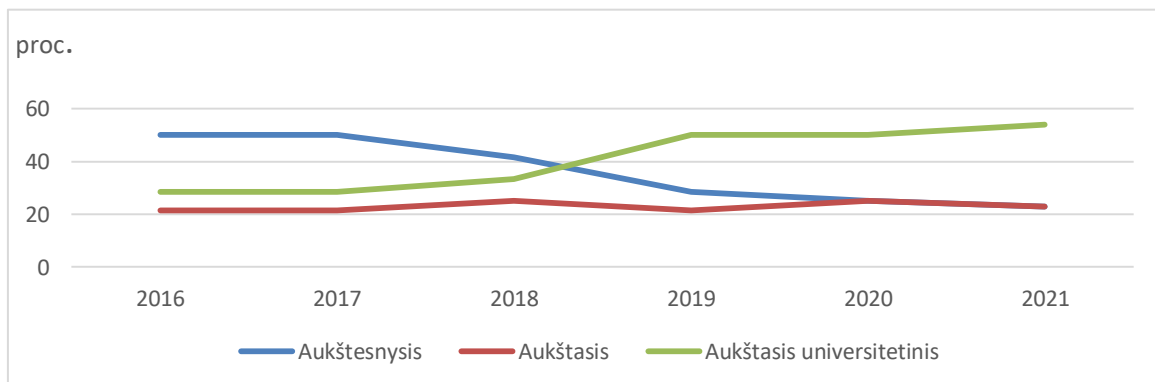
1.3. Vadovaujantis Lietuvos Respublikos Sveikatos apsaugos ministro, valstybės lygio ekstremaliosios situacijos valstybės operacijų vadovo 2020 m. kovo 18 d. sprendimu „Dėl savivaldybių visuomenės sveikatos biurų dalyvavimo COVID-19 ligos (koronaviruso infekcijos) atvejų ir protrūkių tyrime“, prioritetine Biuro veikla tapo bendradarbiavimas su nacionaliniu visuomenės sveikatos centru, atvejų tyrimas.

1.4. Be išvardintų funkcijų, Biuras vykdė privalomojo sveikatos mokymo licencijuotą veiklą, du projektus: „Sveikatos ugdymo priemonių gerinimas Šalčininkų rajone“ ir „Sveikatos kabinetų mokymo įstaigose aprūpinimas metodinėmis priemonėmis“, atliko Šalčininkų mobilaus punkto koordinatorių funkciją bei talkino karščiavimo klinikai.

2. ĮSTAIGOS DARBUOTOJAI

2.1. Biure 2021 m. dirbo 13 darbuotojų, iš jų: 2 administracijos darbuotojai ir 11 visuomenės sveikatos specialistų, vykdančių visuomenės sveikatos priežiūrą ugdymo įstaigose, visuomenės sveikatos stiprinimą bei stebėseną. Iš viso užimta 12,9 etato iš didžiausio leistino pareigybių skaičiaus 15,05. Didžioji dalis darbuotojų (76,9 proc.) turi aukštąjį išsilavinimą (1 pav.), 15,4 proc. - studijuoja aukštąjį mokslą visuomenės sveikatos srityje. Vidutinis darbuotojų amžius – 41 metai. Iki metų vidurio buvo įdarbinti du darbuotojai projekto „Sveikatos ugdymo priemonių gerinimas Šalčininkų rajone“ ribose: visuomenės sveikatos specialistas ir fizinio aktyvumo specialistas. Nuo metų vidurio projektinio darbo sutartis pratęsta tik su fizinio aktyvumo specialistu.

1 Pav. Darbuotojai pagal išsilavinimą 2016-2021 m.

2.2. 100 proc. specialistų kėlė savo kvalifikaciją (užkrečiamųjų ligų valdymo, suaugusiųjų gyvenamosios tyrimų organizavimo, apskaitos, darbo užmokesčio ir mokesčių naujovių, psichikos sveikatos stiprinimo, vaikų mitybos, korupcijos prevencijos srityse).

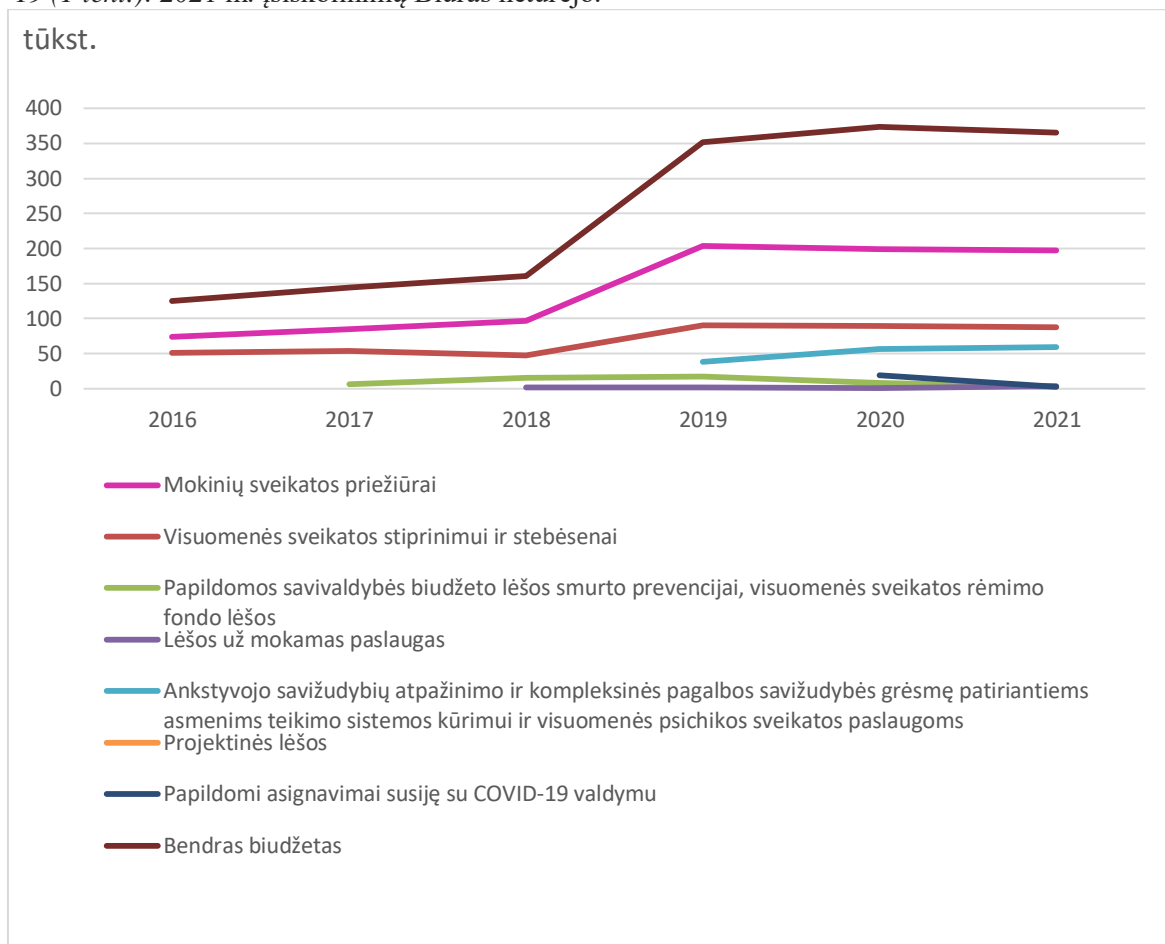
3. DOKUMENTŲ VALDYMAS IR VIEŠIEJI PIRKIMAI

3.1. Biure už dokumentų rengimą ir tvarkymą, personalo valdymą atsakingi Biuro direktorius ir vyr. buhalteris. 2021 metais Biure iš viso apskaityti 106 dokumentai, iš jų: užregistruotų gautų dokumentų - 48, parengtų siunčiamųjų dokumentų – 58.

3.2. Viešieji pirkimai vykdyti vadovaujantis aktualiomis teisės aktų redakcijomis, reglamentuojančiomis viešuosius pirkimus. Per metus įvykdyti 131 mažos vertės pirkimai.

4. FINANSAVIMAS IR JO ŠALTINIAI

4.1. Nuo 2018 m. augo Biuro finansavimas (2 pav.). 2021 m. Biuro biudžetą sudarė 365,1 tūkst. Eur lėšų, kurias sudarė valstybės biudžeto lėšos, savivaldybės biudžeto lėšos, specialiosios lėšos, gautos už privalomuosius mokymus, už registravimo paslaugą karščiavimo klinikoje bei papildomos lėšos kovai su COVID-19 (1 lent.). 2021 m. įsiskolinimų Biuras neturėjo.

2 pav. Biuro biudžetas 2016-2021 m.

1 lentelė. Finansavimo šaltiniai ir lėšų paskirtis.

Eil. Nr.	Finansiniai šaltiniai ir lėšų paskirtis	2021 m. (tūkst.Eur)
1.	Valstybės biudžeto lėšos (2+5+8)	344,2
2.	Mokinių sveikatos priežiūrai (3+4):	197,4
3.	iš jų Darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui	168,3
4.	iš jų Prekių ir paslaugų naudojimui	29,1
5.	Visuomenės sveikatos stiprinimui ir stebėsenai (6+7):	87,9
6.	iš jų Darbo užmokesčiui ir socialiniam draudimui	73,8
7.	iš jų Prekių ir paslaugų naudojimui	14,1
8.	Sukurti Ankstyvojo savižudybių atpažinimo ir kompleksinės pagalbos savižudybės grėsmę patiriantiems asmenims teikimo sistemos sukūrimui bei visuomenės psichikos sveikatos paslaugų gyventojams plėtrai	58,9
9.	Savivaldybės biudžeto lėšos (10)	2,8
10.	Šalčininkų rajono savivaldybės smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir pagalbos teikimo nukentėjusiems asmenims 2019-2021 metų programos vykdymui	2,8
11.	Projekto lėšos ugdymo įstaigų visuomenės sveikatos kabinetų priemonių įsigyjimui	12,4
12.	Specialiosios lėšos (pajamos už mokamas paslaugas)	3,3
13.	Sveikatos apsaugos ministerijos papildomi asignavimai dėl COVID-19	2,4
	Iš viso:	365,1

5. VEIKLA PAGAL POVEIKIO SRITIS

5.1. Užkrečiamųjų ligų profilaktika (COVID-19) ir sveikatos stiprinimas:

5.1.1. Vykdant užkrečiamųjų ligų profilaktiką (COVID-19) viešojo ir privataus sektoriaus įmonėms išplatinta 1500 plakatų vienetų.

5.1.2. Teiktos savivaldybės gyventojų transportavimo paslaugos į izoliacijos ir tyrimo vietas.

5.1.3. Biuro specialistai iki metų vidurio vykdė karščiavimo klinikos koordinatorių funkciją, o nuo rudens - registratorių funkciją. Į kliniką priimta ir konsultuota 1024 asmenys. Biuro specialistai, kartu su asmens sveikatos priežiūros įstaigų slaugytojomis bei pagalbinais darbuotojais aptarnavo gyventojus mobiliajame punkte bei protrūkių vietose, kaip koordinatoriai. Per metus paimta 14 331 tyrimas.

5.1.4. Per pirmąjį metų pusmetį Biuro specialistai skambino gyventojams kviesdami skiepytis, šiuo laikotarpiu suteiktos 10 035 konsultacijos telefonu.

5.1.5. Per pirmąjį pusmetį vyko mokinių testavimas kaupinių metodu ir greitaisiais testais - iš viso dalyvavo 2500 mokinių.

5.1.6. Pirmojo pusmečio laikotarpiu (123 dienas) specialistai dirbo vakcinavimo centre, vyko į išvykimus su mobiliomis komandomis.

5.1.7. Nuo metų pradžios vyko bendradarbiavimas su Nacionaliniu visuomenės sveikatos centru tiriant atvejus - ištirti 1092 atvejai (nuo rugsėjo mėnesio buvo tiriami tik atvejai, susiję su ugdymo įstaigomis).

5.1.8. Talkinant šeimos gydytojams, organizuoti gyvi bei nuotoliniai susitikimai su kaimo bendruomenėmis, ugdymo įstaigų darbuotojais apie vakcinaciją - 276 dalyviai. Taip pat įvyko 3 nuotoliniai susitikimai (vienas iš jų rusų kalba) su prof. Sauliumi Čaplinsku - 310 dalyvių, Talkinant Lietuvos lenkų medikų draugijai organizuoti du susitikimai su gydytoja B. Markevič, psichoterapeutu prof. E. Laurinaičiu,

imunologe dr. A. Mlynska bei vienas susitikimas dalyvaujant SAM atstovui L. Galkui - 110 dalyvių, 2 susitikimai (vienas iš jų abiturientams) su šeimos gydytoju Valerijumi Morozovu - 37 dalyviai, organizuota nuotolinė konsultacija mokinių tėveliams su vaikų gydytoja Indre Plėštyte Būtiene - 34 dalyvių.

5.1.9. Organizuoti du susitikimai su tėveliais, dalyvaujant NVSC atstovui, dėl testavimo ugdymo įstaigose, 110 dalyvių.

5.1.10. Rugsėjo-gruodžio mėnesiais penkiose ugdymo įstaigose kas dvi savaites buvo vykdomas paviršių testavimas.

5.1.11. Ugdymo įstaigose organizuota 30 užsiėmimų, skirtų supratimo apie mikroorganizmų atsparumą antimikrobinėms medžiagoms didinimui. Bakterijų atsparumas yra aktuali problema sveikatos apsaugoje. Atsakingai vartodami antibiotikus galime padėti užkirsti kelią atsparių bakterijų vystymuisi ir plitimui. Užsiėmimuose dalyvavo 1194 vaikai.

5.1.12. Taip pat vyko užsiėmimai bendraisiais sveikos gyvensenos ir ligų prevencijos klausimais, neišvardintais aukščiau. Iš viso pravesta 16 užsiėmimų, kuriuose dalyvavo 343 vaikai.

5.1.13. Buvo vykdomos akcijos skirtos supratimo apie mikroorganizmų atsparumą antimikrobinėms medžiagoms didinimui. Jų metų vyko Žolininko Lasinko paskaitos, dalinami lankstinukai su arbata. Akcijose dalyvavo 491 dalyvis.

5.1.14. Ugdymo įstaigose vyko lytiškumo ugdymo užsiėmimai, apimant lytiškai plintančias ligas bei atsakingą šeimos planavimą. Įvyko 39 užsiėmimai, dalyvavo 453 mokiniai.

5.1.15. Profilaktiniai patikrinimai dėl pedikuliozės ugdymo įstaigose paprastai vykdomi po kiekvienų mokinių atostogų bei atskirai pagal poreikį. Iš viso atlikti 3 663 patikrinimai. Reguliariai ir atsakingai vykdydami pedikuliozės prevenciją, visuomenės sveikatos priežiūros specialistai užkerta kelią epideminėms situacijoms ugdymo įstaigose.

5.1.16. Visuomenės sveikatos priežiūros specialistai vedė asmens ir rankų higienos pamokas. Sveikatos specialistai nuolat akcentuoja, kad užkrečiamųjų ligų būtų galima išvengti, jeigu visuomenėje būtų geresni asmeninės rankų higienos įgūdžiai. 386 užsiėmimai buvo skirti koronavirusinės infekcijos valdymo temai, juose sudalyvavo 4579 vaikai.

5.2. Psichikos sveikatos stiprinimas (savižudybių prevencija):

5.2.1. Psichikos sveikatos kompetencijų didinimo įmonių darbuotojams - užsiėmimų metu profesinės sveikatos priežiūros specialisto ir psichologo komanda vertino darbuotojų psichoemocinę būklę, iškelė pagrindines problemas bei nustatė psichikos sveikatos raštingumo lygį, suteikė žinių apie psichikos sveikatą darbo vietoje, atliko atvejų analizes ir ieškojo galimų problemų sprendimo būdų. Veikloje dalyvavo 20 Šalčininkų r. sav. socialinių paslaugų centro darbuotojų.

5.2.2. Mokyklų darbuotojų kompetencijos psichikos sveikatos srityje didinimas - psichologo ir socialinio pedagogo komanda pasinaudodami savo kompetencija ir atsižvelgdami į mokyklai aktualias problemas bei iššūkius, diskutavo su mokyklos bendruomene ir parengė praktines rekomendacijas šioms problemoms spręsti. Šioje veikloje dalyvavo 23 pedagogai iš Dieveniškų A. Mickevičiaus gimnazijos ir Šalčininkų J. Sniadeckio gimnazijos.

5.2.3. Įvyko 4 savižudybių prevencijos safeTALK ir pradinės intervencijos ASIST mokymai. Mokymuose dalyvavo 54 įvairių sričių specialistai, t.y. psichologai, socialiniai darbuotojai, visuomenės sveikatos specialistai, su jaunimu dirbantys ir kiti specialistai.

5.2.4. Siekiant mažinti ilgalaikes neigiamas COVID-19 pandemijos pasekmes visuomenės psichikos sveikatai, stiprinti pasitenkinimą gyvenimu ir atskiromis jo sritimis (šeima, draugais, turtinge padėtimi ir kt.) organizuotas psichologinės gerovės ir psichikos sveikatos stiprinimo paslaugų teikimas: suformuota 19 psichologinių konsultacijų asmenų grupių. 231 asmenims buvo suteiktos individualios psichologinės konsultacijos: iš viso 959 konsultacijos, iš jų 608 nuotolinės ir 351 kontaktinė.

5.2.5. Smurto ir patyčių bei psichikos sveikatos stiprinimo prevencijos temomis organizuoti 52 užsiėmimai, kuriuose dalyvavo 765 vaikai.

5.3. Dantų ėduonies profilaktika:

5.3.1. 2021 m. vienas iš Biuro veiklos prioritetų buvo burnos higienos užsiėmimų organizavimas. Ugdymo įstaigose buvo skaitomos paskaitos apie dantų higienos svarbą, organizuojami praktiniai užsiėmimai, kaip taisyklingai valyti dantis bei pasirinkti tinkamas dantų higienos priemones. Užsiėmimus vedė burnos higienistas ir visuomenės sveikatos specialistai. Iš viso organizuoti 93 užsiėmimai, kuriuose sudalyvavo 1213 vaikų.

5.4. Fizinio aktyvumo skatinimas:

5.4.1. Įvyko 75 fizinio aktyvumo užsiėmimai suaugusiems Šalčininkuose, Eišiškėse, Butrimonyse, Akmenynės k. Turgelių k., kuriuos mažiausiai 10 užsiėmimų lankė 93 dalyviai.

5.5. Sveikos mitybos skatinimas:

5.5.1. Specialistai vedė užsiėmimus, kurių metu vaikai buvo supažindinami su sveikos mitybos pagrindais, minėta Europos sveikos mitybos diena, košės diena, vyko praktiniai užsiėmimai, kaip

pasigaminti sveikus užkandžius. Iš viso įvyko 240 užsiėmimų, kuriuose sudalyvavo 3628 dalyviai. Košės dienos minėjime dalyvavo 1800 mokinių.

Gerinant gyventojų sveikatą, mitybą bei siekiant sudaryti galimybę atsirasti rinkoje daugiau sveikatai palankesnių maisto produktų, paskatinome įmonę Smilgių šeimos ūkis pažymėti 18 savo produktų, atitinkančių kriterijus, Rakto skylutės simboliu.

5.6. Rūkymo, alkoholio ir narkotikų vartojimo prevencija bei aplinkos sveikatos gerinimas:

5.6.1. Vykdydant savižudybių prevencijos priemonę, bendradarbiaujant su Šalčininkų r. sav. socialinių paslaugų centru, Biuras teikė priklausomybės ligų konsultanto paslaugas Šalčininkų rajono savivaldybėje. Konsultacijos teikiamos nemokamai, be gydytojo siuntimo, laikantis anonimiškumo ir konfidencialumo principų. Iš viso suteikta 658 konsultacijų, 137 asmenys gavo konsultavimo paslaugas.

5.6.2. Siekiant motyvuoti jauną žmogų keisti savo elgesį, paskatinti suabejoti jau turimomis žiniomis, susijusiomis su psichoaktyviųjų medžiagų vartojimu buvo vykdoma ankstyvosios intervencijos programa, kurią pabaigė 38 jaunuoliai.

5.6.3. Organizuotos pamokos, akcijos, viktorinos apie psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo žalą sveikatai. Iš viso organizuoti 47 renginiai, kuriuose sudalyvavo 721 vaikas.

5.7. Mirtingumo keliuose mažinimas ir traumų profilaktika:

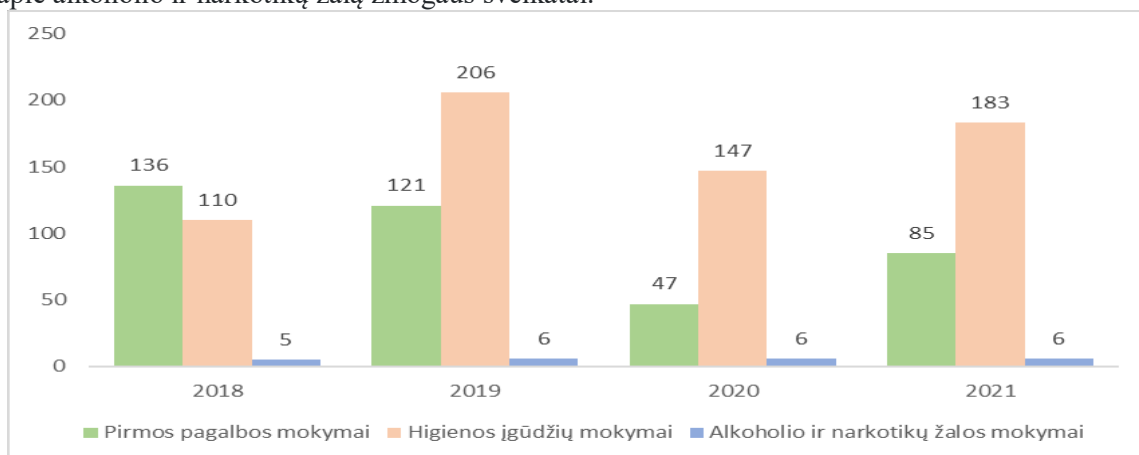
5.7.1. Bendradarbiaujant su Vilniaus apskrities VPK Šalčininkų RPK spalio mėn. vyko akcija „Vairuoju blaivus, nes myliu jus“. Akcija skirta atkreipti visuomenės dėmesį į vairavimo išgėrus problemą, priminti vairuotojų atsakomybę saugoti save ir kitus, paskatinti žmones būti pilietiškus ir netolerantiškus neblaivių vairuotojų atžvilgiu. Taip pat buvo akcentuota, kodėl tamsiuoju paros metu svarbu dėvėti atšvaitus ar kitas šviesą atspindinčias priemones. Akcijoje dalyvavo 40 vairuotojų.

5.7.2. Bendradarbiaujant su Šalčininkų rajono biblioteka bei filialais buvo vykdoma akcija „Saugus kelyje“. Jų metu 255 vaikai sprendė užduotis knygelėse saugaus eismo tema, buvo apdovanoti atšvaitais, Lietuvos automobilių kelių direkcijos įsteigtomis dovanomis.

5.7.3. Organizuoti teoriniai ir praktiniai pirmosios pagalbos mokymai vaikams ir jaunimui. Iš viso prarasta 135 užsiėmimai, kuriuose dalyvavo 1702 mokiniai.

5.8. Privalomasis sveikatos mokymas:

5.8.1. Nuo 2018 m. Biuras vykdo licencijuotą veiklą ir teikia mokamas paslaugas fiziniams ir juridiniams asmenims pagal 18 parengtų programų. 2021 m. buvo išduoti 274 privalomojo sveikatos mokymo pažymėjimai (3 pav.). Iš jų: 85 - pirmosios pagalbos mokymo, 183 - higienos įgūdžių mokymo, 6 - mokymo apie alkoholio ir narkotikų žalą žmogaus sveikatai.

3 Pav. Mokymų skaičius pagal licencijuojamą veiklą 2018-2021 m.

5.9. Sveikatą stiprinančių mokyklų tinklo plėtra bei „Aktyvi mokykla“ priemonės įgyvendinimas:

5.9.1. Į sveikatą stiprinančių mokyklų tinklą įsitraukusios 8 mokyklos – Šalčininkų lopšelis-darželis „Vyturėlis“, Šalčininkų r. Anos Krepšul gimnazija, Šalčininkų r. Baltosios Vokės Elizos Ožėškovo gimnazija, Šalčininkų r. Butrimonių lopšelis-darželis, Šalčininkų r. Eišiškių lopšelis-darželis „Žiburėlis“, Šalčininkų r. Jašiūnų lopšelis darželis „Žilvitis“ ir Jančiūnų universalus daugiafunkcis centras, nuo 2020 m. - Kalesninkų Mykolo Rudzio pagrindinė mokykla.

5.9.2. Priemonę „Aktyvi mokykla“ įgyvendina 6 mokyklos – Šalčininkų Lietuvos Tūkstantmečio gimnazija, Šalčininkų lopšelis-darželis „Vyturėlis“, Šalčininkų r. Anos Krepšul gimnazija, Šalčininkų r. Kalesninkų Mykolo Rudzio pagrindinė mokykla, nuo 2020 m.: Šalčininkų r. Baltosios Vokės Elizos Ožėškovo gimnazija ir Šalčininkų r. Eišiškių lopšelis-darželis „Žiburėlis“.

5.10. Visuomenės sveikatos stebėseną:

5.10.1. Išanalizuotas 51 unifikuotas rodiklis, atspindintis visuomenės sveikatos būklę Šalčininkų rajono savivaldybėje. Išanalizuoti 32 rodikliai rugsėjo – spalio mėn. vykusio mokyklinio amžiaus vaikų gyvensenos tyrimo. Apklausoje dalyvavo 740 Šalčininkų rajono savivaldybės 5, 7, 9 klasių moksleivių.

Parengta visuomenės sveikatos stebėsenos ataskaita ir remiantis stebėsenos duomenimis numatytos ateinančių metų sveikatos stiprinimo kryptys.

5.11. Veikla projekte „Sveikatos ugdymo priemonių gerinimas Šalčininkų rajone“:

5.11.1. Įvyko 6 seminarai skirti sveikos mitybos skatinimui (73 dalyviai), 6 sveikatingumo stovyklos (101 dalyvis). Buvo sudarytos 6 fizinio aktyvumo užsiėmimų grupės, kurie vyko Šalčininkų m., Dieveniškų k. ir Šalčininkėlių k.. Iš viso projekto veikloje per 2021 metus dalyvavo 241 žmogus.

5.11.2. Veikla projekte “Sveikatos kabinetų mokymo įstaigose aprūpinimas metodinėmis priemonėmis” įvykdyta 9 procentais: įsigyti CO matuokliai, žaidimai, BLOB magnetinės lentos, bendravimo palapinės.

6. BENDRADARBIAVIMAS

6.1. Dėkojame visiems, kurie 2021 m. aktyviai įsitraukė į Biuro organizuojamas veiklas ir aktyviai bendradarbiavo:

Nacionalinio visuomenės sveikatos centro Vilniaus departamento Šalčininkų skyriui;
Šalčininkų rajono ugdymo įstaigoms;
Šalčininkų r. seniūnijoms;
Šalčininkų socialinių paslaugų centrui;
Vilniaus apskrities VPK Šalčininkų rajono PK;
Šalčininkų r. sav. viešajai bibliotekai ir jos padaliniam
Šalčininkų r. sav. kultūros centrui ir jo padaliniam
Eišiškių laisvalaikio ir verslo centrui;
Šalčininkų rajono šeimos ir vaiko gerovės centrui;
Šalčininkų rajono V. Kozakevičiaus laisvalaikio ir sporto centrui;
Kaimo bendruomenėms;
Šalčininkų r. asmens sveikatos priežiūros įstaigoms
Savanoriams
